

Critique of scientific research articles in the field of entrepreneurship in the humanities

Habib Keshavarz*¹

¹ Assistant Professor, Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Literature and Humanities, University of Semnan, Semnan, Iran.

Article Info

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Received:
31/03/2024
Accepted:
19/07/2024

Entrepreneurship is one of the emerging sciences that many articles have been written by researchers in this field in recent years. One of the issues that has been considered by entrepreneurship researchers is entrepreneurship in the field of humanities. Reviewing these articles and their quality can help a lot in understanding the pros and cons of these articles and pave the way for future researchers. In this article, 20 scientific articles written about entrepreneurship in the field of humanities have been studied by survey method. The results of this study show that entrepreneurship articles in the field of humanities are less compared to other sciences and this field needs more attention of researchers. On the other hand, the lack of mastery of humanities researchers in the concepts of entrepreneurship has caused the term not to be well understood, and as a result, in some articles, entrepreneurship has interfered with job creation, and some have considered these two as synonymous. Since this science is considered nascent in the world and especially in Iran, the sources used by researchers are mostly scientific articles and less books have been used in this field. Among the research methods, survey research method has been the most used.

Keywords: *Article Criticism, Entrepreneurship, Humanities, Research Methods, Article Quality.*

Cite this article: Keshavarz, H. (2024) *Critique of scientific research articles in the field of entrepreneurship in the humanities*, year 1, issue 1, Pp 201-218.

© The Author(s).

doi: 10.22034/jisall.2024.202897

Publisher: University of Zabol

***Corresponding Author:** Habib Keshavarz

Address: Assistant Professor, Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Literature and Humanities, University of Semnan, Semnan, Iran.

E-mail: hkeshavarz@semnan.ac.ir

نقد مقالات علمی پژوهشی در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی

حبیب کشاورز^{۱*}

^۱ استادیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

اطلاعات مقاله چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

دریافت:

۱۴۰۳/۰۱/۱۲

پذیرش:

۱۴۰۳/۰۴/۲۹

کارآفرینی یکی از علوم نوظهور است که در سال‌های اخیر مقالات زیادی توسط پژوهشگران در این زمینه نوشته شده است. یکی از مواردی که مورد توجه پژوهشگران کارآفرینی قرار داشته است، کارآفرینی در حوزه علوم انسانی است. بررسی این مقالات کیفیت آنها می‌تواند کمک بسزایی در پی بردن به نکات مثبت و نکات منفی این مقالات کند و راه را برای پژوهشگران در آینده باز کند. در این مقاله به روش پیمایشی به بررسی ۲۰ مقاله علمی نوشته شده در مورد کارآفرینی در حوزه علوم انسانی پرداخته شده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی در مقایسه با سایر علوم کمتر است و این حوزه نیازمند توجه بیشتر پژوهشگران است. از طرف دیگر عدم تسلط محققان علوم انسانی به مفاهیم کارآفرینی باعث شده است که این اصطلاح به خوبی فهمیده نشود و در نتیجه در برخی مقالات کارآفرینی با اشتغال‌زایی تداخل پیدا کرده است و برخی این دو را مترادف دانسته‌اند. از آنجا که این علم در جهان و به ویژه در ایران نوپا به شمار می‌رود منابع مورد استفاده محققان بیشتر مقالات علمی است و کمتر از کتاب‌های این حوزه استفاده شده است. در بین روش‌های تحقیق روش تحقیق پیمایشی بیشترین استفاده را داشته است.

کلمات کلیدی: نقد مقاله، کارآفرینی، علوم انسانی، روش تحقیق، کیفیت مقالات.

استناد: کشاورز، ح. (۱۴۰۳). نقد مقالات علمی پژوهشی در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۲۰۱-۲۱۸.

doi: 10.22034/jisall.2024.202897

حق مؤلف © نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه زابل

مقدمه

امروز مجلات در انتقال اطلاعات جاری علمی نقش مهمی دارند و علاوه بر استفاده های علمی که از آنها صورت می گیرد، نمایانگر دستاوردهای جامعه علمی در گسترده ترین ابعاد خود از نظر جهانی و ملی و منطقه ای هستند و نموداری از حیات علمی ان جامعه به شمار می آیند؛ زیرا مجلات علمی، یکی از شاخص های اساسی است که می تواند سهم عمده ای در پیشرفت علمی یک رشته داشته باشد. (محسنی، ۱۳۸۱: ۴۲)

یکی از مواردی که به نظر می رسد کمتر مورد توجه قرار گرفته و نیاز به بررسی بیشتری دارد کارآفرینی در حوزه علوم انسانی است. در این مقاله سعی داریم با بررسی مقالات نگارش یافته در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی سطح کیفی و کمی این مقالات را بررسی کنیم تا با نواقص احتمالی یا ویژگی های مثبت این مقالات آشنا شویم. نتایج این پژوهش می تواند کمک زیادی به جهت دهی پژوهش های کارآفرینی در حوزه علوم انسانی کند. «نتایج چنین تحقیقاتی می تواند اطلاعات لازم را برای طراحی چشم اندازهای میان مدت و بلند مدت و ایجاد ارتباط سازنده و پویا میان ارکان مختلف اثرگذار در تولید علم، د اختیار سیاست گذاران پژوهش و پژوهشگران قرار دهد به نحوی که علاوه بر نهادهای کلان و تصمیم ساز، پژوهشکده ها نشریات و آحاد پژوهشگران، هر یک خود را در راستای تحقق اهداف مورد نظر مسئول و سهیم بدانند.» (راز، ۱۳۸۰: ۱۸۸)

سؤالات تحقیق

در این پژوهش سعی شده است با بررسی مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی به سؤالات زیر پاسخ داده شود.

وضعیت مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی در ایران نسبت به سایر حوزه ها چگونه

است ؟

مفهوم کارآفرینی در این مقالات تا چه اندازه صحیح است؟

تعداد و تخصص نویسندگان چه تأثیری بر کیفیت مقالات داشته است؟

فرضیه ها

مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی نسبت به سایر علوم کمتر است و این حوزه نیازمند توجه بیشتر محققان است.

در بسیاری از مقالات کارآفرینی به صورت صحیح فهمیده نشده است و با مبحث اشتغال‌زایی

مترداف شده است.

تعداد نویسنده اثر مستقیمی بر بهبود کیفیت مقالات ندارد اما تخصص آنها در کارآفرینی موجب افزایش کیفیت مقالات می‌شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر با تحلیل محتوای کمی انجام گرفته است و از نظر هدف از نوع کاربردی و با رویکرد توصیفی - تحلیلی و به روش پیمایشی انجام گرفته است.

پیشینه تحقیق :

با بررسی مقالات منتشر شده در ایران مشخص می‌شود که نقد مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی تا کنون انجام نشده است. هر چند برخی از محققان به بررسی کل مقالات حوزه کارآفرینی پرداخته اند در ادامه به این مقالات اشاره می‌کنیم:

تقی نژاد و همکاران در مقاله خود با عنوان «بررسی مفهوم کارآفرینی در آموزش عالی کشور: مروری نظام مند بر مقالات پژوهشی آموزش کارآفرینی با رویکرد تحلیل مضمونی» به این نتیجه رسیده اند که سرفصل مشخصی برای آموزش کارآفرینی به دانشجویان وجود ندارد و در هر دوره یک جنبه مورد تأکید قرار گرفته است

اکبری و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله «ترسیم دانش کارآفرینی بر مبنای مقالات علمی و پژوهشی در ایران» به بررسی مقالات نگارش یافته در حوزه کارآفرینی پرداخته اند و به این نتیجه رسیده‌اند که بیشترین حجم مقالات در زمینه های کارآفرینی سازمانی، کارآفرینی فردی هستند و کارآفرینی زنان کمترین تعداد را دارد. در این مقاله به کارآفرینی در حوزه علوم انسانی اشاره ای نشده است.

بحث

در این مقاله به بررسی مقالات نگاشته شده در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی می‌پردازیم و این مقالات را از ۵ جنبه بررسی می‌کنیم.

۱) نسبت مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی در مقایسه با کل مقالات کارآفرینی

با بررسی چند پایگاه معتبر جهت نشر مقالات علمی در ایران نکته ای مهمی که جلب توجه می‌کند تعداد بسیار اندک مقالات علمی در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی است. با استفاده از کلید واژه "کارآفرینی" و جستجو در پایگاه جهاد دانشگاهی (sid.ir) به این نتیجه می‌رسیم که در تاریخ نگارش مقاله حاضر (آذر ۹۸) تعداد ۷۷۳ مقاله با این کلید واژه در این پایگاه وجود دارد که با بررسی دقیق به

این نتیجه می‌رسیم که تعداد مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی در این پایگاه کمتر از ۲ درصد است.

۲) بررسی مقالات از نظر روش تحقیق :

دستیابی به هدف‌های علم یا شناخت علمی میسر نخواهد بود، مگر زمانی که با روش‌شناسی درست صورت پذیرد. به عبارت دیگر تحقیق از حیث روش است که اعتبار می‌یابد نه موضوع تحقیق. (خاکی، ۱۳۷۸: ۱۵۵)

روش‌های تحقیق اگر چه متعدد و متنوع هستند ولی در یک طبقه بندی کلی و اصولی بر حسب نوع داده مورد تحلیل به دو گروه کلی روش‌های کمی و روش‌های کیفی تقسیم می‌شوند. داده‌های کمی حداقل دارای یک ویژگی قابل سنجش با عدد هستند. داده‌های کیفی دارای خصوصیتی از موضوع تحقیق هستند که به فهم زمینه مورد نظر کمک می‌کند. این داده‌ها نمایانگر احساسات، جو، رفتار، ارزش‌ها، انگیزه و تعبیر ناشی از موضوع تحقیق می‌باشند. (علی احمدی، ۱۳۸۲: ۲۴۸)

جدول شماره ۱: روش تحقیق مقالات

عنوان مقاله	روش تحقیق	ابزار تحقیق
ارزیابی وضعیت آموزش‌های دانشگاهی برای ترویج کارآفرینی در رشته زبان و ادبیات عربی	توصیفی - همبستگی	پرسشنامه
آسیب‌شناسی سرفصل‌های رشته زبان و ادبیات عربی بر اساس شاخص‌های تجاری سازی و کارآفرینی	روش توصیفی - تحلیلی - پیمایشی	پرسشنامه
الزامات و چالش‌های علوم انسانی کارآفرین	کیفی - پدیدارشناسی	-
آموزش و پژوهش کارآفرینی، راهکاری برای ارتقاء رشته‌های علوم انسانی	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه
بازنگری محتوای برنامه درسی دوره کارشناسی رشته کتابداری و علوم اطلاع‌رسانی با هدف توسعه نگرش کارآفرینانه	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه و مصاحبه
توسعه علوم انسانی از منظر کارآفرینی	روش تحقیق ذکر نشده اما روش پیمایشی استفاده شده	-
جایگاه آموزش کارآفرینی در سرفصل‌های رشته زبان و	توصیفی تحلیلی	-

		ادبیات فارسی
-	کیفی - تحلیل محتوا	چارچوبی برای توسعه کارآفرینی دانشگاهی در رشته های علوم انسانی در ایران
-	توصیفی - تحلیلی	کارآفرینی در علوم انسانی
فیش برداری	تحلیلی - کاربردی	کارآفرینی سازمانی زبان عربی، ظرفیت ها و شاخصه ها
-	تحلیلی	مدل جامع ارتقای مهارت های حرفه ای و کارآفرینی دانشجویان علوم انسانی
-	تحلیل - اسنادی	مطالعه تطبیقی برنامه درسی آموزش کارآفرینی در قلمرو رشته های کارشناسی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه تهران با دانشگاه های پیشروی جهان
-	به روش تحقیق اشاره نشده	نقش هسته کارآفرینی در توسعه کارآفرینی برای رشته زبان و ادبیات عربی
پرسشنامه	توصیفی - پیمایشی	ضرورت سنجی آموزش و توسعه علمی مهارت های کارآفرینی در دانشجویان کارشناس یارشد رشته مدیریت آموزشی
پرسشنامه	پس رویدادی	نقش آموزش درس مبانی کارآفرینی در قصد کارآفرینی دانشجویان رشته های غیر مدیریت - مطالعه موردی دانشکده های هنر و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران
فیش برداری	توصیفی - تحلیلی	نقش گروه های زبان و ادبیات عربی در توسعه کارآفرینی
پرسشنامه	تحلیلی توصیفی	نیازسنجی آموزش دانش و مهارت کارآفرینی در رشته های علوم انسانی
	کیفی - مردم نگاری	واکاوی راه کارهای بهبود کارآفرینی دانشگاهی در حوزه علوم انسانی و ارائه یک نظریه زمینه ای
پرسشنامه	پیمایشی	بررسی میزان کارآفرینی مدیران رشته علوم انسانی در سازمان های صنعتی اراک
پرسشنامه	پیمایشی	ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ی موانع کارآفرینی در رشته ی علم اطلاعات و دانش شناسی

بیشترین روش استفاده شده در این مقالات پیمایشی است و پرسشنامه پرکاربردترین ابزار مورد استفاده محققان در این مقاله بوده است. ۳۵٪ محققان در مقالات خود از روش پیمایشی استفاده کرده‌اند. همچنین ۴۵٪ محققان نیز از پرسشنامه به عنوان ابزار پژوهش بهره برده‌اند.

۳) نقد مقالات از نظر عنوان :

انتخاب عنوان صحیح که نشان دهنده محتویات مقاله باشد یکی از مهم‌ترین ارکان نگارش یک مقاله علمی است. برای انتخاب عنوان یک مقاله علمی باید نکات زیادی را در نظر گرفت.

"عنوان هر اثر جلوه ای از هویت آن و فشرده ای منضبط از محتوای آن است. هر چند عنوان از کلمات یمنحود شکل می‌یابد اما همین کلمات مهم ترین رکن مقاله را تشکیل می‌دهند." (آخوندزاده و همکاران، ۱۳۸۶: ۲۸)

"شش ویژگی جزئی بودن، گویایی، تازگی، اختصار، دقت و جذابیت مهم ترین معیارهای انتخاب عنوان است. برخی صاحب‌نظران ویژگی های دیگری نیز برشمرده اند از جمله اینکه عنوان مقاله جمله خبری نباشد زیرا در علم چیز قطعی نداریم و جمله خبری نشان دهنده امر قطعی است یا عنوان حتی یک بار در چکیده تکرار نشود و ساده و واقعی باشد." (حاجی خانی و امینی، ۱۳۹۵: ۵۸)

در مقالات مورد بررسی در این پژوهش با بررسی عناوین به این نکته می‌رسیم که در برخی موارد عنوان مناسب برای مقاله انتخاب نشده است.

الف) عدم ارتباط عنوان با محتوا

یک عنوان باید معرفی کننده محتویات یک مقاله باشد. و مطالب مقاله باید در راستای عنوان باشد. گاهی این مسأله در از سوی برخی محققان نادیده گرفته می‌شود. برای مثال در مقاله‌ای با عنوان (آسیب شناسی سرفصل های رشته زبان و ادبیات عربی بر اساس شاخص‌های تجاری سازی و کارآفرینی) اشاره بسیار کمی به کارآفرینی شده است و بهتر می بود کلمه کارآفرینی در این عنوان ذکر نمی‌شد، چون در اصل در این مقاله کارآفرینی بررسی نشده است.

ب) کلی بودن عنوان

عنوان باید دقیق و بیان کننده جزئیات موضوع باشد. گاهی موارد انتخاب عناوین کلی و مبهم باعث می شود مخاطب نتواند با خواندن عنوان، ذهنیتی نسبت به محتوای مقاله کسب کند. همچنین کلی بودن عنوان باعث می‌شود که محقق به اجبار سطحی به مسائل نگاه کند و بررسی عمیقی نداشته باشد.

در بین مقالات مورد بررسی یک مقاله با عنوان (کارآفرینی در علوم انسانی) وجود دارد. این مقاله یک مقاله علمی پژوهشی است و این عنوان برای یک مقاله علمی پژوهشی مناسب نیست. این عنوان تا

حدودی کلی است و جامعه آماری مشخصی ندارد. این عنوان شاید برای یک کتاب مناسب باشد اما مناسب یک مقاله علمی نیست.

ج) مسأله محور بودن عنوان

یک مقاله باید یک مسأله یا معضل را مطرح کرده و سعی داشته باشد با پژوهش و بررسی دقیق راه حلی برای این مسأله بیابد. گاهی مقالات علمی گزارشی از وضعیت موجود یا صرفاً یک پیشنهاد است، این مسأله نه تنها در محتوای مقاله بلکه گاهی در عنوان نیز نمایان می شود و عنوان نشان دهنده این است که مسأله از ابتدا اثبات شده است و قرار نیست قدم جدیدی در علوم برداشته شود. عنوان یکی از مقالات مورد بررسی (آموزش و پژوهش کارآفرینی راهکاری برای ارتقاء رشته های علوم انسانی) است. این عنوان از ابتدا کارآفرینی را یک راهکار مسلم برای ارتقای رشته های علوم انسانی دانسته است و مخاطب از این عنوان این گونه برداشت می کند که این مسأله از ابتدا حل شده است، بنابراین انجام این پژوهش از نگاه مخاطب ضرورتی ندارد. هر چند ممکن است این مقاله کیفیت بالایی داشته باشد اما اگر این گونه باشد نیز عنوان مناسب انتخاب نشده است.

د) بررسی مقالات از نظر تعداد نویسندگان :

علم در ابتدا واحد بوده و سپس به علوم مختلف تقسیم و تخصص علمی و تقسیم کار بین دانشمندان حاصل شده است. نمونه ای از این تقسیم کار در مبحث همکاری های علمی نمود پیدا می کند. این همکاری علمی سبب می شود که افراد از دانش، تجربه، امکانات و مهارت های دانشمندان هم رشته خود یا دانشمندان سایر رشته ها بهره ببرند. همکاری هایی که در تألیف مقاله های نشریه ها، کتابها و مانند آن ها شکل می گیرد، به عنوان چند نویسندگی یا هم نویسندگی شناخته می شوند. در محیط های پژوهشی و بحث پیرامون همکاری های علمی، هم نویسندگی رؤیتپذیرترین و دسترس پذیرترین شاخصی است که در راستای سنجش و اندازه گیری میزان همکاری های علمی به کار می رود. هر چه میزان همکاری علمی میان دانشمندان بیشتر باشد، کیفیت کار آنها و در نتیجه توسعه علمی بالاتر است. (توکلی زاده و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۸۴)

کارآفرینی را می توان یکی از رشته هایی دانست که ماهیت بین رشته ای دارد بنابراین در مقالاتی که در این حوزه نگاشته می شود نیازمند همکاری چند محقق هستیم تا کیفیت کار بالاتر رود. کارآفرینی در همه رشته های دانشگاهی کاربرد دارد و تقریباً محققان در همه رشته به نگارش مقالات در زمینه کارآفرینی اقدام کرده اند. یکی از مشکلاتی که در اکثر این پژوهش ها به چشم می خورد ضعف مقالات از نظر مباحث نظری و تطبیقی است. عمدتاً به دلیل عدم آشنایی محققان سایر رشته ها با مفاهیم کارآفرینی مقالات نگاشته شده در این زمینه، مشکلات زیادی دارد. در بسیاری از این مقالات

مفاهیم اصلی کارآفرینی فهمیده نشده است و چه بسا بسیاری از پژوهشگران کارآفرینی را با اشتغال‌زایی مترداف دانسته‌اند و مسیر مقالات به خطا رفته است.

راه حل این مشکل علاوه بر مطالعه و تلاش برای تسلط بر مفاهیم کارآفرینی استفاده از استادان و دانشجویان متخصص در این رشته به عنوان همکار علمی است. در این بخش از مقاله به بررسی تعداد نویسندگان مقاله و در صورت وجود رشته‌های این محققان می‌پردازیم و سعی داریم از این منظر به سنجش مقالات پردازیم.

عنوان مقاله	تعداد	رشته
ارزیابی وضعیت آموزش های دانشگاهی برای ترویج کارآفرینی در رشته زبان و ادبیات عربی	۳	ادبیات عربی اقتصاد
آسیب شناسی سرفصل های رشته زبان و ادبیات عربی بر اساس شاخص های تجاری سازی و کارآفرینی	۲	ادبیات عربی
الزامات و چالش‌های علوم انسانی کارآفرین	۳	برنامه ریزی آموزشی
آموزش و پژوهش کارآفرینی، راهکاری برای ارتقاء رشته های علوم انسانی	۲	علوم تربیتی
بازنگری محتوای برنامه درسی دوره کارشناسی رشته کتابداری و علوم اطلاع رسانی با هدف توسعه نگرش کارآفرینانه	۲	کارآفرینی
توسعه علوم انسانی از منظر کارآفرینی	۱	جامعه شناسی
جایگاه آموزش کارآفرینی در سرفصل های رشته زبان و ادبیات فارسی	۲	ادبیات فارسی
چارچوبی برای توسعه کارآفرینی دانشگاهی در رشته های علوم انسانی در ایران	۳	کارآفرینی مدیریت فناوری
کارآفرینی در علوم انسانی	۳	کارآفرینی
کارآفرینی سازمانی زبان عربی، ظرفیت ها و شاخصه ها	۱	علوم قرآنی
مدل جامع ارتقای مهارت های حرفه ای و کارآفرینی دانشجویان علوم انسانی	۲	برنامه ریزی آموزشی
مطالعه تطبیقی برنامه درسی آموزش کارآفرینی در قلمرو رشته های کارشناسی علوم اجتماعی و رفتاری در دانشگاه تهران با دانشگاه های پیشروی جهان	۴	برنامه ریزی آموزشی کارآفرینی

ادبیات عربی	۲	نقش هسته کارآفرینی در توسعه کارآفرینی برای رشته زبان و ادبیات عربی
مدیریت آموزشی	۲	ضرورت سنجی آموزش و توسعه علمی مهارت های کارآفرینی در دانشجویان کارشناس یارشد رشته مدیریت آموزشی
کارآفرینی	۳	نقش آموزش درس مبانی کارآفرینی در قصد کارآفرینی دانشجویان رشته های غیر مدیریت - مطالعه موردی دانشکده های هنر و ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران
کارآفرینی	۲	نقش گروه های زبان و ادبیات عربی در توسعه کارآفرینی
مدیریت صنعتی کارآفرینی	۲	نیازسنجی آموزش دانش و مهارت کارآفرینی در رشته های علوم انسانی
مدیریت آموزشی آمار	۵	واکاوی راه کارهای بهبود کارآفرینی دانشگاهی در حوزه علوم انسانی و ارائه یک نظریه زمینه ای
جامعه شناسی	۳	بررسی میزان کارآفرینی مدیران رشته علوم انسانی در سازمان های صنعتی اراک
علم اطلاعات	۳	ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ی موانع کارآفرینی در رشته ی علم اطلاعات و دانش شناسی

از بین ۲۰ مقاله مورد بررسی در این پژوهش، دو مقاله فقط یک نویسنده و ۹ مقاله ۲ نویسنده و ۷ مقاله ۳ نویسنده یک مقاله با ۴ نویسنده و یک مقاله با ۵ نویسنده داشت. بنابراین جمعاً ۵۰ نویسنده در نگارش این مقالات دخیل بوده اند که میانگین آن ۲.۵ نویسنده برای هر مقاله است. این عدد نشان دهنده همکاری محققان در انجام پژوهش هاست و در صورت حضور پررنگ محققان در تولید یک مقاله می تواند منجر به بالارفتن کیفیت مقالات شود.

مسأله مهم تری که در بررسی نویسندگان یک مقاله باید مورد بررسی قرار گیرد، تخصص این نویسندگان است. با توجه به ماهیت بین رشته ای کارآفرینی، کمک گرفتن از محققان کارآفرینی می تواند نقش زیادی در بالارفتن کیفیت مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی داشته باشد.

از بین ۲۰ مقاله موجود فقط ۶ مقاله (۳۰ درصد) توسط محققان کارآفرینی نوشته شده یا یکی از محققان کارآفرینی در آن دخیل بوده اند. به نظر می رسد برای بالاتر رفتن کیفیت مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی باید همکاری بیشتری با محققان این علم صورت پذیرد.

۵) بررسی مقالات از نظر کیفیت و تعداد منابع

یکی از ارکان مقالات علمی استفاده از منابع معتبر است. هر چه کیفیت و تعداد منابع یک مقاله بیشتر باشد آن مقاله مستندتر خواهد بود و نتایج آن قابل اعتنا تر می شود. البته در استفاده از منابع باید نکاتی را رعایت کرد و کمیت به تنهایی نمی تواند تضمین کننده کیفیت مقالات باشد.

در ادامه به ویژگی هایی که منابع یک تحقیق باید داشته باشد می پردازیم:

منابع باید همراه با تحلیل باشد و استفاده پی در پی از منابع دیگران بدون ارائه تحلیل ضعف محسوب می شود.

ارجاع پشت سر هم به یک منبع جایز نیست

تا جایی که امکان دارد منابع باید دست اول باشد و ارجاع به نقل از منابع دیگر از کیفیت کار

می کاهد.

در مقالات مورد بررسی به صورت میانگین ۲۳ منبع استفاده شده است که عدد مطلوبی به نظر می رسد. بیشترین منبع در مقاله (جایگاه آموزش کارآفرینی در سرفصل های رشته زبان و ادبیات فارسی) استفاده شده است و تعداد آن ۴۰ منبع می باشد. همچنین کمترین تعداد منبع نیز در مقاله (آموزش و پژوهش کارآفرینی، راهکاری برای ارتقاء رشته های علوم انسانی) به کار رفته است که ۹ منبع می باشد. شش مقاله یعنی ۳۰٪ مقالات تعداد منابعی کمتر از حد میانگین (۲۳ منبع) داشتند.

از آنجا که کارآفرینی در ایران علمی نوپا و جدید به شمار می رود بنابراین بدیهی است که بسیاری از منابع لاتین خواهد بود و در اکثر مقالات مورد بررسی از منابع لاتین استفاده شده است به شکلی که در بیش از ۸۰ درصد مقالات به منابع لاتین ارجاع داده شده بود. این جنبه نشان دهنده رجوع نویسندگان مقالات به منابع دست اول هم هست که از نکات مثبت به شمار می رود.

از طرف دیگر تعداد ارجاع به مقالات پژوهشی بیشتر از ارجاع به کتاب بود که با توجه به نوپا بودن این رشته در ایران این مسأله قابل تفسیر است. همچنین علوم جدید و نوآوری ها معمولاً زودتر در مقالات پژوهشی بازتاب می یابد.

در بین کتاب هایی که در این مقالات به آنها ارجاع داده شده بود محمود احمدپور داریانی بیشترین ارجاع را به خود اختصاص داده بود و تقریباً در بیش از ۸۰٪ مقالات به کتاب های این مؤلف ارجاع داده شده بود. در بین مقالات نیز مقالات جعفر هزارجریبی بیشترین ارجاع را به خود اختصاص داده بود. این مسأله نشان دهنده این است که این دو نویسنده در پژوهش های کارآفرینی در حوزه علوم انسانی در ایران اثرگذار بوده اند.

۶) بررسی محتوایی مقالات

در بخش بررسی تعداد نویسندگان و تخصص‌های آنها اعلام شد که برای بالارفتن کیفیت نویسندگان مقالات بهتر است از محققان علم کارآفرینی بهره بگیرند و با آنها همکاری علمی داشته باشند. چرا که عدم شناخت دقیق این علم و مفاهیم و اصطلاحات آن باعث پایین آمدن کیفیت مقالات می‌شود.

گاهی اصطلاحات اساسی کارآفرینی به صورت صحیح فهمیده نمی‌شود و بسیاری از محققانی که از سایر علوم از جمله علوم انسانی به عرصه کارآفرینی وارد شده‌اند تفاوت بین کارآفرینی و اشتغال‌زایی را متوجه نشده‌اند و این دو اصطلاح را مترادف شمرده‌اند. دو اصطلاح کارآفرینی و اشتغال‌زایی هر چند ارتباط زیادی با هم دارند اما کاملاً منطبق نیستند و تفاوت‌های اساسی با هم دارند.

"البته این را هم باید در نظر داشت که گاهی ممکن است کارآفرینی موجب بیکار شدن عده‌ای یا تعطیل شدن فعالیت تولیدی شود، چون کارآفرینی با نوآوری همراه است و کسب و کارهایی که در رقابت با کارآفرینی قرار می‌گیرند در صورتی که نتوانند خود را با شرایط جدید وفق دهند، حذف خواهند شد. بنابراین کارآفرینی هر چند منجر به توسعه اقتصادی یک کشور می‌شود اما ممکن است به بدتر شدن بحران اشتغال نیز بیانجامد." (شفیع زاده و شجاعی، ۱۳۸۷: ۴۹)

"با توجه به تغییرات در هرم سنی جمعیت ایران و مشکل پیش روی دولت در زمینه اشتغال ترویج کارآفرینی به عنوان یک روش مناسب برای حل این مشکل برگزیده شده است. گر چه ایجاد اشتغال یکی از تبعات کارآفرینی است اما کارکرد اصلی این پدیده، در کاربری بهینه منابع کشوری است." (امیری، ۱۳۸۸: ۵۶)

یکی از دلایل عدم توجه به تفاوت‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی این است که اصطلاح "کارآفرینی"* در زبان فارسی معادل مناسبی نیست و تمام بار معنایی کلمه را منتقل نمی‌کند.

در زبان فرانسه این واژه به معنای متعهد شدن است و فردی است که مسئولیت انجام یک فعالیت یا پروژه بسیار مهم را بر عهده می‌گیرد. به طور روشن تر زمانی این واژه مورد استفاده قرار می‌گیرد که بخواهیم افراد خلاق و ریسک پذیر را شناسایی کنیم، افرادی که از طریق پیدا کردن راه‌ها بهتر و جدیدتر انجام کارها موجب پیشرفت اقتصادی شوند. (شفیع زاده و شجاعی، ۱۳۸۷: ۴۹)

کارآفرینی، فراتر از شغل و حرفه است و می‌توان آن را یک شیوه زندگی دانست. کارآفرینی، روش اداره فرصت‌ها بدون در نظر گرفتن منابع موجود و قابل کنترل فعلی است. (هزارجریبی، ۱۳۸۸: ۱۰۱)

یکی از تعاریف معتبر کارآفرینی توسط رابرت هیسریچ ارائه شده است. کارآفرینی فرایند خلق چیزی نو، با صرف وقت و تلاش بسیار و پذیرش خطرات مالی، روحی و اجتماعی برای به دست آوردن منابع مالی، رضایت شخصی و استقلال است. (سعیدی کیا، ۱۳۸۵: ۲۳)

با بررسی تعریف فوق و انطباق آن با مقالات نوشته شده در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی به این نتیجه می‌رسیم که محتوای بسیاری از این مقالات با مفهوم فوق تفاوت دارد. گاهی نیز به دلیل عدم آشنایی با مفاهیم کارآفرینی و تعریف صحیح این اصطلاح، نویسندگان مقالات عنوان کارآفرینی را برگزیده‌اند اما در حقیقت در مورد اشتغال‌زایی مقاله نوشته‌اند. بیشتر مقالات در بیان مسأله خود برای ورود به بحث کارآفرینی از بحث مشکل بیکاری و اشتغال‌زایی شروع کرده‌اند، به عبارت دیگر در این مقالات کارآفرینی و اشتغال‌زایی مترادف به شمار می‌روند یا از کارآفرینی برای از بین بردن معضل بیکاری مورد استفاده قرار گرفته است. برای مثال در مقاله (ارزیابی وضعیت آموزش‌های دانشگاهی برای ترویج کارآفرینی در رشته زبان و ادبیات عربی) آمده است. اشتغال و بیکاری از جمله موضوعات اساسی اقتصادی هر کشور است؛ به گونه‌ای که افزایش اشتغال و کاهش بیکاری به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی جوامع تلقی می‌شوند. از طرفی اشتغال‌زایی مستلزم برنامه‌های کارآفرینی به ویژه در محیط‌های آموزش عالی است. (جوانرودی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۱۸)

نتایج بررسی مقالات نشان می‌دهد که مقالاتی که توسط یکی از محققان کارآفرینی نوشته شده یا یکی از محققان کارآفرینی در نگارش آن نقش داشته‌اند، این مفهوم را به شکل صحیح‌تری متوجه شده‌اند و آن را با اشتغال‌زایی خلط نکرده‌اند.

نتیجه

با بررسی مقالات منتشر شده در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی نتایج زیر حاصل می‌شود: تعداد مقالات منتشر شده در زمینه کارآفرینی در حوزه علوم انسانی بسیار اندک است. در پایگاه جهاد دانشگاهی کمتر از ۲ درصد مقالات منتشر شده در زمینه کارآفرینی مربوط به حوزه علوم انسانی است. فقط ۳۰ درصد مقالات کارآفرینی در حوزه علوم انسانی توسط متخصصان کارآفرینی نوشته شده یا متخصصان کارآفرینی در آن دخیل بوده‌اند. این امر موجب شده است بسیاری از این مقالات از کیفیت مطلوب برخوردار نبوده و گاهی مفاهیم اصلی کارآفرینی با برداشت اشتباه مواجه شده است. برای مثال در بیشتر مقالات کارآفرینی با مفهوم اشتغال‌زایی مترادف شده است.

تعداد و کیفیت منابع مقالات خوب ارزیابی شد. بیشترین ارجاع به آثار (محمود احمدپور داریانی) بود. همچنین از آنجایی که این علم از علوم نوپا به شمار می‌رود تعداد ارجاع به مقالات علمی پژوهشی بیش از کتاب‌ها در این حوزه بود.

با بررسی روش‌های تحقیق مورد استفاده محققان این مقالات به این نتیجه می‌رسیم که روش پیمایشی بیشترین استفاده را از جانب محققان داشته است و مهم‌ترین ابزار بکارگرفته شده توسط این محققان، پرسشنامه بوده است.

نویسندگان مقالات بررسی شده در این پژوهش گاهی در انتخاب عنوان دقت لازم را نداشته اند و عناوین انتخاب شده نواقصی دارد. از جمله این نواقص می‌توان به کلی بودن، عدم ارتباط عنوان با محتوا و مسأله محور نبودن آن اشاره کرد.

اگر هم نویسندگی را یک مزیت در مقاله بدانیم و تعداد نویسندگان مقاله باعث بالارفتن کیفیت مقاله شود، محققان کارآفرینی در حوزه علوم انسانی همکاری نسبتاً مناسبی با هم داشته و برای هر مقاله به صورت میانگین ۲.۵ نویسنده همکاری داشته‌اند.

منابع

- آخوندزاده، شاهین و همکاران، (۱۳۸۶) مبانی نگارش علمی، تهران، مرز فکر
- امیری، نادر، (۱۳۸۸) کارآفرینی و اشتغال، مجله اصلاح و تربیت، شماره ۸۴
- توکلی زاده راوری، محمد و همکاران، (۱۳۹۳) مطالعه روند چند نویسندگی و رابطه آن با ضرایب تأثیر در نشریات فارسی حوزه فنی و مهندسی ایران طی سال های ۱۳۸۰-۱۳۸۹، تحقیقات کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاهی، شماره ۷۰
- جوانرودی، مصطفی و همکاران، (۱۳۹۷) ارزیابی وضعیت آموزش های دانشگاهی برای ترویج کارآفرینی در رشته زبان و ادبیات عربی، مجله الجمعیه العلمیه الايرانیه للغه العربیه و آدابها، شماره حاجی خانی علی و نوروز امینی، (۱۳۹۵) نقد و بررسی عناوین مقالات پژوهشی رشته علوم حدیث از منظر روش شناسی تحقیق، پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، بهمن و اسفند شماره ۴۳
- خاکی، غلامرضا، (۱۳۷۸) روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، تهران
- راز، عبدالله و احمد رضی (۱۳۹۳) بررسی و نقد مقالات علمی پژوهش مرتبط با ادبیات در دهه ۱۳۸۰ شمسی، فصلنامه پژوهش زبان و ادبیات فارسی، شماره سی دوم
- سعیدی کیا، مهدی، (۱۳۸۵) اصول و مبانی کارآفرینی، تهران، کیا، چاپ چهارم
- السید عمر، یحیی (۲۰۲۱) ریادة الأعمال بین الموهبة والممارسة، دار الأصاله، بیروت

- شفیع زاده، حمید، جواد شجاعی، (۱۳۸۷) کارآفرینی و اشتغال زایی، مجله کار و جامعه شماره ۹۸ و ۹۹ مرداد و شهریور
- علی احمدی، علیرضا، وفا عفریان، (۱۳۸۲) اصول شناخت و روش تحقیق، فصلنامه علوم انسانی دانشگاه الزهرا، سال سیزدهم، شماره ۴۶ و ۴۷ تابستان و پاییز
- محسنی منوچهر، (۱۳۸۱) بررسی مسائل درون سازمانی و برون سازمانی مجلات علمی در ایران، تحقیقات کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاهی شماره ۳۹
- هزارجریبی، جعفر، (۱۳۸۸) توسعه علوم انسانی از منظر کارآفرینی، مجله پژوهش در نظام های آموزشی، شماره ۷ پاییز و زمستان

نقد مقالات علمية محكمة في مجال ريادة الأعمال في فروع العلوم الإنسانية

حبيب كشاورز^{١*}

^١ أستاذ مساعد، قسم اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم الإنسانية، جامعة سمنان، سمنان، إيران.

معلومات المقالة	الملخص
نوع المادة: مقالة محكمة	ريادة الأعمال إحدى العلوم الحديثة وفي السنوات الأخيرة كتب الباحثون مقالات كثيرة في هذا المجال. الباحثون في مجال ريادة الأعمال يهتمون كثيرا بريادة الأعمال في فروع العلوم الإنسانية. دراسة ونقد هذه المقالات تساعدنا في الكشف عن نقاط إيجابية وسلبية لهذه المقالات وإرشاد الباحثين الآخرين. وفي هذه المقالة استخدمنا المنهج المسحي لدراسة ٢٠ مقالة علمية محكمة في مجال ريادة الأعمال في فروع العلوم الإنسانية. تشير نتائج الدراسة أن مقالات ريادة الأعمال في العلوم الإنسانية أقل بالنسبة للعلوم الأخرى وهذا المجال بحاجة إلى اهتمام الباحثين. من جهة أخرى الباحثون في مجال ريادة الأعمال في العلوم الإنسانية لا يعرفون مفاهيم هذا العلم جيدا ولهذا بعض المقالات في هذا المجال تبحث إنشاء الفرص بدل ريادة الأعمال. ومصادر المقالات عادة من المقالات وهناك كتب قليلة في هذا المجال ومعظم الباحثين استخدموا المنهج البحثي في مقالاتهم.
تاريخ الوصول: ١٤٤٥/٠٩/٢٠	
تاريخ القبول: ١٤٤٦/٠١/١٣	
الكلمات المفتاحية: نقد المقالة، ريادة الأعمال، العلوم الإنسانية، منهج البحث، جودة المقالات	
الاقتباس: كشاورز، ح. (١٤٤٦). نقد مقالات علمية محكمة في مجال ريادة الأعمال في فروع العلوم الإنسانية، مقالة محكمة، السنة ١، العدد ١، صص ٢٠١-٢١٨. doi: 10.22034/jisall.2024.202897	
الناشر: جامعة زابل.	حقوق التأليف والنشر © المؤلفون.

Critique of Scientific Research Articles in the Field of Entrepreneurship in the Humanities

Habib Keshavarz, Assistant Professor, Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Literature and Humanities, University of Semnan, Semnan, Iran. E-mail: hkeshavarz@semnan.ac.ir

Introduction

One of the things that seems to be less noticed and needs more investigation is entrepreneurship in the field of humanities. In this article, we are trying to examine the qualitative and quantitative level of these articles by reviewing the articles written in the field of entrepreneurship and in the area of humanities in order to get to know the possible shortcomings or positive features of them. The results of this research can greatly contribute to the direction of entrepreneurship research in the field of humanities. "The results of such research can provide research policymakers and researchers with the necessary information for designing medium-term and long-term perspectives and creating a constructive and dynamic relationship between various elements that have an impact on the production of science.

Methodology

The current research has been done with quantitative content analysis, and in terms of purpose, it has been applied with a descriptive-analytical approach and by using a survey method.

Results and Discussion

One of the most reliable definitions of entrepreneurship is given by Robert Hiserich. Entrepreneurship is the process of creating something new by spending a lot of time and effort and accepting financial, mental and social risks to gain financial resources, personal satisfaction and independence.

By examining the above definition and its adaptation to the articles written in the field of entrepreneurship in the area of humanities, we come to the conclusion that the content of many of these articles is different from the above concept.

Sometimes, due to the lack of familiarity with the concepts of entrepreneurship and the correct definition of this term, the authors of the articles have chosen the title of entrepreneurship, but in fact, they have written an article about job creation.

Most of the articles in expressing their problem to enter the discussion of entrepreneurship have started from discussing the problem of unemployment and job creation. In other words, in these articles, entrepreneurship and job creation are considered synonymous or entrepreneurship is used to eliminate

the problem of unemployment. For example, it is stated in the article “Evaluation of the state of university education to promote entrepreneurship in the field of Arabic language and literature” that employment and unemployment are among the basic economic issues of every country in such a way that increasing employment and decreasing unemployment are considered as one of the indicators of the development of societies. On the other hand, job creation requires entrepreneurial programs, especially in higher education environments.

Conclusion

By reviewing the articles published in the field of entrepreneurship in the area of humanities, the following results are obtained:

The number of articles published in the field of entrepreneurship in humanities is very small. Less than 2% of the published articles in the field of entrepreneurship are related to the field of humanities in the academic Jihad database.

Only 30% of entrepreneurship articles in humanities were written by entrepreneurship experts or entrepreneurship experts were involved in them. This has caused many of these articles to be of poor quality and sometimes the main concepts of entrepreneurship have been misunderstood. For example, in most articles, entrepreneurship is confused with the concept of job creation.

The number and quality of sources of articles were evaluated well. The most references were to the works of Mahmoud Ahmadpour Dariani. Also, since this science is considered as one of the nascent sciences, the number of references to scientific research articles was more than books in this field.

By examining the research methods used by the researchers of these articles, we come to the conclusion that the survey method was the most used by the researchers and the most important tool used by these researchers was the questionnaire.

The authors of the articles reviewed in this research sometimes did not have the necessary care in choosing the title and the selected titles have flaws. One of the defects that can be mentioned is that the titles are too general and are not related to the content, and that the articles are not problem-oriented.

References

- Ahmadi, A., & Afarian, W. (2012). Principles of cognition and research methodology. *Humanities Quarterly of Al-Zahra University*, 13(46-47), 1-18. {In Persian}

- Amiri, N. (2007). Entrepreneurship and employment. *Journal of Reform and Tarbiat*, 84, 45–60. {In Persian}
- Haji Khani, A., & Amini, N. (2015). Criticism of the titles of research articles in the field of Hadith sciences from the perspective of research methodology. *Critical Research Journal of Humanities Texts and Programs*, 43, 12–30. {In Persian}
- Hazarjaribi, J. (2008). Development of humanities from the perspective of entrepreneurship. *Journal of Research in Educational Systems*, 7, 89–105. {In Persian}
- Javanroudi, M., et al. (2017). Evaluation of the state of university education to promote entrepreneurship in the field of Arabic language and literature. *Al-Iranian Society of Arabic Language and Literature*, 12, 55–72. {In Persian}
- Khaki, G. (1999). *Research method with an approach to thesis writing*. Ministry of Culture and Higher Education. {In Persian}
- Mohseni, M. (2008). Examining internal and external issues of scientific journals in Iran. *Library Research and Academic Information*, 39, 112–130. {In Persian}
- Raz, A., & Razi, A. (2013). Review and critique of scientific research articles related to literature in the 2000s. *Persian Language and Literature Research Quarterly*, 32, 75–92. {In Persian}
- Saeedi Kia, M. (2016). *Principles and basics of entrepreneurship* (4th ed.). Kia. {In Persian}
- Shafizadeh, H., & Shojaei, J. (2007). Entrepreneurship and employment creation. *Work and Society Magazine*, 98-99, 33–50. {In Persian}
- Tavaklizadeh Raori, M., et al. (2013). Studying the trend of multiple authorship and its relationship with influence coefficients in Persian publications of the technical and engineering field of Iran during the years 2001–2010. *Library Research and Academic Information*, 70, 145–160. {In Persian}